

melse indført, saa maa de ogsaa finde sig i Konsekvenserne af den Ændring, de have ønsket. Nu tror jeg nok, at de selv se, at Ministerens Forslag havde været bedre end det, de kæmpede saa stærkt for, og som endelig er blevet vedtaget, men det kan ikke nytte noget, nu er det Lov, og saa maa man rette sig derefter. Det ærede Medlem talte endvidere om, at Skolepengesystemet var saaledes, at Staten krævede mindre Skolepenge og derigennem kunde trykke den private Skole. Det skal jeg ikke benægte, jeg skal siden komme dertil, men det har man ogsaa vidst forud for Lovens Vedtagelse i Fjor. Dernæst nævnedes det ærede Medlem, at derigennem, at Piger ogsaa fik Moderation, naar de vare flere Søkende i Skolen, blev Konkurrencen besværligere for den private Skole. Ja, ganske vist, men ogsaa det vidste vi, da vi gennemførte Loven, at det er lettere at præstere 4 Børn i Skolen, naar man maa tage Pigerne med, end naar man udelukkende skal møde med Sønner, og det er ogsaa sikkert nok, at Folk kunne faa deres Pigebørn underviste uden Skolepenge i Almenskolen paa den Vis, men ogsaa det vidste vi i Forvejen. Nu siger det ærede Medlem: Ja, men det er rent forkert, at Staten optræder paa den Maade, det er akkurat, som om Staten vilde optræde som Urtekræmmer. Sæt, at Staten gik ind i en Gade, hvor der boede en Urtekræmmer, som ernærede sig hæderligt og redeligt, og oprettede en Urtekræmbutik, der konkurrerede med hans og spolerede hans Næring ganske, saa vilde det være et daarligt Vederlag, om Staten vilde tilbyde at tage hans første Kommis i sin Tjeneste. Men det er jo et rent misvisende Eksempel, det ærede Medlem her fremkommer med. Undervisningsvæsenet her i Landet har aldrig været betragtet som en almindelig Næringsvej; vort Undervisningsvæsen er ikke en af de Næringsveje, som Borgerne skulle have lige og almindelig Adgang til og Staten ikke maa gribe ind i. Jeg skal nævne Grundlovens § 85; den siger udtrykkeligt herom, at de fattige Børn skulle have fri Undervisning, de Børn, hvis Forældre ikke have Evne til at sørge for deres Oplærelse, erholde fri Undervisning i Almueskolerne. Altsaa, allerede paa den Tid, Grundloven blev givet, vare alle enige om, at her var et Omraade, hvor de fattige skulde have en Ydelse fra det offentlige Side, og disse Grundlovens Ord, dette Grundlovens Bud, er altid blevet forstaaet saaledes, i alt Fald fra

Venstres Side, at det var lykkeligt, at vi her i Landet gik et Skridt videre end at holde os alene til en Fattigskole, at vi havde saadanne Skoler, der gave fri Undervisning ogsaa til Børn af saadanne Folk, som ikke vare fattige i den Forstand, at de kom ind under Fattigvæsenet. Vi have altid sat en Ære i her i Landet paa Undervisningens Omraade at gaa videre, end netop Grundlovens Bud bestemt krævede; vi have altid sat en Ære i, at det offentlige skulde yde Undervisning saaledes, at ogsaa andre end de, der kom ind under Fattigvæsenet, kunde faa deres Børn gratis underviste. Og naar vi komme til den højere Undervisning, have vi ligeledes sat en Ære i, at Statens Skoler skulde være billige, saa at ogsaa Fattigfolk kunde komme med; og det er akkurat i det Spør, vi fortsatte i Fjor ved Almenskoleloven. Men nu vil det ærede Medlem sammenligne hele dette Forhold med en Urtekræmforretning. Det kan man virkelig ikke. Det kunde det ærede Medlem gøre, hvis man tænkte sig, at vort Undervisningsvæsen var noget, som faldt ind under Grundlovens § 83, hvor det hedder: „Alle Indskrænkninger i den fri og lige Adgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, skulle hæves ved Lov“. I fuld Konsekvens hermed er det, skønt det ganske vist ikke staar her, at Borgerne saa vidt muligt skulle være fri for en Konkurrence, som Staten kan paaføre dem. Men man kan, som sagt, slet ikke sammenligne disse to Forhold og sætte vort Skolevæsen eller Statens Forhold til vort Undervisningsvæsen ganske lig med, om Staten vil oprette en Urtekræm-Store og derved spolere en eller anden Urtekræmmer i en eller anden Gade.

Det samme ærede Medlem spurgte om Sundhedslæren og spurgte, om der var nogle Skoler, der nu havde begyndt at undervise deri. Hvad denne Sag angaar, skal jeg foruden at henvise til Forhandlingerne i Fjor sige, at vi jo fik en Bevilling paa Finansloven i Fjor paa 5,000 Kr. Denne Bevilling er endnu ikke fuldt ud benyttet, men det bliver den nok inden Finansaarets Udløb, og Beretning om Bevillingens Benyttelse vil blive givet til Rigsdagen og formodentlig optagen i Finansudvalgets Betænkning. Det samme ærede Medlem spurgte, om jeg vilde være med til at støtte Oprettelsen af biologiske Stationer i Grønland og Vestindien. Det kan jeg ikke svare bestemt paa i dette Øjeblik. Hvad den grønlandske Sag angaar, har